

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΟΤΗ – 2006

HOTEL SAVOY – 2007

ΤΟ ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΡΑΝΤΕΤΣΚΥ – 2009

Η ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΔΟΛΟΦΟΝΟΥ

ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ – 2011

ΙΩΒ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΑΠΛΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ – 2013

Η ΚΡΥΠΤΗ ΤΩΝ ΚΑΠΟΥΤΣΙΝΩΝ – 2014

ΒΕΡΟΛΙΝΕΖΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ 1920-1930

2016

ΣΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ ΓΚΟΥΣΤΑΒ ΚΙΠΕΝΧΩΥΕΡ

ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΩΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΩΝ

Φυλλάδιο που προσφέρεται με τα βιβλία του Γιόζεφ Ρότ – 2006

Η ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ ΣΤΟ ΜΠΟΥΧΕΝΒΑΛΝΤ

Φυλλάδιο που προσφέρεται με τα βιβλία του Γιόζεφ Ρότ – 2016

ΣΤΕΦΑΝ ΤΣΒΑΪΧ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΓΙΟΖΕΦ ΡΟΤ – 1939

Φυλλάδιο που προσφέρεται με τα βιβλία του Γιόζεφ Ρότ – 2010

VOLKER WEIDERMANN

ΟΣΤΑΝΔΗ 1936

ΣΤΕΦΑΝ ΤΣΒΑΪΧ ΚΑΙ ΓΙΟΖΕΦ ΡΟΤ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΟΤΟΣ – 2016

Όλα σε μετάφραση της Μαρίας Άγγελίδου

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ

ΟΙ ΕΚΑΤΟ ΗΜΕΡΕΣ

ΦΡΑΟΥΛΕΣ

JOSEPH ROTH

ΤΟ ΚΑΛΠΙΚΟ ΖΥΓΙ

•
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΗΛΙΑΝΑ ΑΓΓΕΛΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΦΑΤΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

1.

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΟΥ ΖΛΟΤΟΓΚΡΟΝΤ ζούσε κάποτε ένας επιθεωρητής ονόματι Άνζελμ Άιμπενσυτς. Άποστολή του ήταν να ελέγχει τα μέτρα και τα σταθμά των εμπόρων ολόκληρης τής περιφέρειας. Άνά τακτά χρονικά διαστήματα, ο Άιμπενσυτς πήγαινε λοιπόν από μαγαζί σε μαγαζί και έλεγχε τα μέτρα, τις ζυγαριές και τα σταθμά. Τόν συνόδευε ένας ένωμοτάρχης με πλήρη εξάρτυση. Με αυτό τον τρόπο, τὸ κράτος έδινε στους εμπόρους να καταλάβουν ότι, αν χρειαζόταν, θα κατέφευγε ακόμα και στα όπλα για να τιμωρήσει όσους έκλεβαν στο ζύγι, τηρώντας πιστά εκείνη τήν έντολή τής Άγίας Γραφής που κηρύττει ότι όποιοι ζυγίζουν με κάλπικα ζύγια δέν διαφέρουν διόλου από τους ληστές.

Όσο για τὸ Ζλότογκροντ, ήταν μιὰ περιφέρεια αρκετά μεγάλη σε έκταση. Περιελάμβανε τέσσερα μεγάλα χωριά, δύο σημαντικά κεφαλοχώρια και, τέλος, τήν ίδια τήν κωμόπολη τοῦ Ζλότογκροντ.

Για τὰ υπηρεσιακά του δρομολόγια, ο επιθεωρητής χρησιμοποιούσε μιὰ δίτροχη κρατική σούστα με ένα άσπρο άλογο· για τή φροντίδα του ήταν υπεύθυνος ο ίδιος ο Άιμπενσυτς.

Τὸ άλογο διατηροῦσε ακόμα αρκετή από τή χάρη του. Όστερα από τρία χρόνια στο Σῶμα Μεταγωγῶν, τέθηκε στη διάθεση τῶν Άρχῶν τοῦ τόπου, έπειτα από μιὰ ξαφνική τύφλωση στο άριστερό μάτι, τήν όποία δέν μπορούσε να εξηγήσει ούτε ο κτηνίατρος. Παρ' όλα αυτά, ήταν ένα

άλογο ρωμαλέο, ζεμένο σὲ μιὰ γρήγορη χρυσοκίτρινη σούστα. Στὴ θέση τοῦ καροτσιέρη, πλάι στὸν ἐπιθεωρητὴ Ἄιμπενσουτς, καθόταν κάποιες μέρες ὁ ἐνωμοτάρχης τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ Βέντσελ Ζλάμα. Στὸ ὠχροκίτρινο κράνος του ἄστραφταν ἡ χρυσὴ αἰχμὴ καὶ ὁ αὐτοκρατορικὸς δικέφαλος ἀετός. Ἀνάμεσα στὰ γόνατά του στήριζε ὄρθιο τὸ τουφέκι, μὲ τὴν ξιφολόγχη περασμένη στὴν ἄκρη τῆς κάννης. Ὁ ἐπιθεωρητὴς κρατοῦσε στὸ ἓνα χέρι τὸ χαλινάρι καὶ στὸ ἄλλο τὸ καμουτσίκι. Κερωμένο μὲ φροντίδα, τὸ ξανθὸ καὶ βελούδινο στριφτὸ μουστάκι του γυάλιζε χρυσαφένιο σὰν τὸν δικέφαλο ἀετὸ καὶ τὴν αἰχμὴ τοῦ κράνους. Ἐμοιαζε φτιαγμένο ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕλικό. Ποῦ καὶ ποῦ ἀκούγόταν τὸ καμουτσίκι νὰ σχίζει χαρμόσυνα τὸν ἀέρα, καὶ ἦταν σὰν νὰ γελοῦσε. Τὸ ἄλογο κάλπαζε ὄλο περηφάνια καὶ χάρη, μὲ τὴ ζωηράδα ἐνὸς ἀλόγου ποῦ ἀνήκει ἀκόμα στὸ ἵππικό. Τὶς ζεστὲς ἡμέρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ὅταν οἱ δρόμοι καὶ τὰ δρομάκια τῆς περιφέρειας τοῦ Ζλότογκροντ εἶχαν πιὰ στραγγίσει γιὰ τὰ καλὰ καὶ ἔμοιαζαν σχεδὸν νὰ διψᾶνε γιὰ λίγο νερό, ἓνα πελώριο φαιόχρυσο σύννεφο σκόνη σηκωνόταν καὶ σκέπαζε τὸ ἄλογο, τὴ σούστα, τὸν ἐνωμοτάρχη καὶ τὸν ἐπιθεωρητὴ. Τὸν χειμῶνα, ὅμως, ὁ Ἄνζελμ Ἄιμπενσουτς εἶχε στὴ διάθεσή του μόνον ἓνα μικρὸ διθέσιο ἔλκηθρο. Τὸ ἄλογο κάλπαζε μὲ τὴν ἴδια χάρη, χειμῶνα καλοκαίρι. Τὸν χειμῶνα, τὸ φαιόχρυσο σύννεφο ἔδινε τὴ θέση του σὲ ἓναν χιονοστρόβιλο, ποῦ τύλιγε σὲ ἓνα ἀσημένιο πέπλο τὸν ἐνωμοτάρχη, τὸν ἐπιθεωρητὴ καὶ τὸ ἔλκηθρο, μὰ πάνω ἀπ' ὅλα τὸ ἄλογο, ποῦ ἦταν σχεδὸν πάλλευκο σὰν τὸ χιόνι.

Ὁ Ἄνζελμ Ἄιμπενσουτς, ὁ ἐπιθεωρητὴς τῆς ἱστορίας μας, ἓνας ἄντρας γεροδεμένος, ἦταν βετεράνος στρατιωτικός. Δώδεκα χρόνια εἶχε ὑπηρετήσει ὡς μόνιμος ὑπαξιωματικὸς στὸ ἐνδέκατο σύνταγμα πυροβολικοῦ, ἀρχί-

ζοντας ἀπὸ τὸ μηδέν, ὅπως λένε. Ὦντας ἄξιος στρατιωτικός, δὲν θὰ εἶχε ἐγκαταλείψει ποτὲ τὸν στρατὸ ἂν δὲν τὸν ἀνάγκαζε ἡ γυναίκα του, μὲ τὸν αὐστηρό, σχεδὸν ἀμείλικτο τρόπο της.

Ἦταν παντρεμένος, ὅπως συμβαίνει σχεδὸν μὲ ὅλους τοὺς μόνιμους ὑπαξιωματικούς. Ἀλίμονο, πόσο ἀβάσταχτη εἶναι ἡ μοναξιά γιὰ τοὺς μόνιμους ὑπαξιωματικούς! Σὲ ὅλη τους τὴ ζωὴ, δὲν βλέπουν παρὰ μόνον ἄντρες – ἄντρες καὶ τίποτε ἄλλο! Οἱ γυναῖκες ποῦ τυχαῖνον στὸν δρόμο τους πετοῦν γρήγορα μακριὰ τους σὰν τὰ χελιδόνια. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι οἱ ὑπαξιωματικοὶ παντρεύονται γιὰ νὰ κρατήσουν κοντὰ τους ἔστω ἓνα χελιδόνι. Ὁ πυροτεχνουργὸς Ἄιμπενσουτς εἶχε, λοιπόν, καὶ αὐτὸς παντρετεῖ – μιὰ ἀδιάφορη γυναίκα, ὅπως ἦταν ὀλοφάνερο στὸν καθένα. Ἡ ψυχὴ του μαύρισε ἀπὸ τὴ στενοχώρια ὅταν ἔβγαλε τὴ στολή. Ἀπεχθανόταν νὰ κυκλοφορεῖ μὲ πολιτικά· ἐνιωθε σὰν σαλιγκάρι ποῦ ἐξαναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείψει τὸ σπίτι του, τὸ σπίτι ποῦ ἔχει χτίσει μὲ τὸ ἴδιο του τὸ σάλιο, τὸ ἴδιο του τὸ αἷμα δηλαδή, δουλεύοντας ἀκατάπαυστα τὸ ἓνα τέταρτο τῆς σαλιγκαρίσις του ζωῆς. Μὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι συνάδελφοί του περνοῦσαν λίγο-πολὺ τὰ ἴδια. Οἱ περισσότεροι ἦταν παντρεμένοι – ἀπὸ πλάνη, ἀπὸ μοναξιά, ἀπὸ ἔρωτα, ποιὸς ξέρει; Ὅλοι ὑπάκουαν στὴ γυναίκα τους – ἀπὸ δέος καὶ ἀπὸ ἱπποτισμὸ, ἀπὸ συνήθεια καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς μοναξιάς, ποιὸς ξέρει; Κοντολογίς, πάντως, ὁ Ἄιμπενσουτς εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ στράτευμα. Ἐβγαλε τὴ στολή, τὴ στολή ποῦ τόσο εἶχε ἀγαπήσει. Ἐφυγε ἀπὸ τὸν στρατῶνα, τὸν στρατῶνα ποῦ τόσο εἶχε ἀγαπήσει.

Κάθε ἀπόστρατος ὑπαξιωματικὸς δικαιούται ἓνα πόστο σὲ δημόσια ὑπηρεσία. Ὁ Ἄιμπενσουτς καταγόταν ἀπὸ τὴν κωμόπολη Νίκολσμπουργκ τῆς Μοραβίας καὶ εἶχε

προσπαθήσει για αρκετό καιρό να μετατεθεί στην πατρίδα του ως κατασχέτης ή δικαστικός επιμελητής, μιὰς και ἐξαιτίας τῆς γυναίκας του ἦταν οὕτως ἢ ἄλλως ἀναγκασμένος νὰ ἐγκαταλείψει τὸν στρατό, τὴ δεύτερη καὶ ἴσως τὴν πραγματικὴ πατρίδα του. Ὅμως, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ καμία ὑπηρεσία στὴ Μοραβία δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ κατασχέτες οὔτε ἀπὸ δικαστικούς επιμελητές. Ὅλες οἱ αἰτήσεις τοῦ Ἄιμπενσυτς ἀπορρίφθηκαν.

Γιὰ πρώτη φορά τὸν κυρίευσε τότε πραγματικὴ ὄργη γιὰ τὴ γυναίκα του. Καὶ σὰν πυροτεχνουργὸς ποὺ ἦταν, σὰν κάποιος ποὺ εἶχε ἀντέξει τόσα στρατιωτικὰ γυμνάσια καὶ τὰ εἶχε βγάλει πέρα μὲ τόσους ἀνώτερους ἀξιωματικούς, ὀρκίστηκε νὰ μὴν ξανασκύψει τὸ κεφάλι στὴ γυναίκα του. Τὴν ἔλεγαν Ρεγγίνα. Κάποτε εἶχε ἐρωτευτεῖ τὴ στολὴ του. Ἐκτοτε εἶχαν περάσει πέντε ὀλόκληρα χρόνια. Μὰ νὰ ποὺ τώρα, ἀφοῦ τὸν εἶχε δεῖ τόσες καὶ τόσες νύχτες ὀλόγυμνο καὶ χωρὶς τὴ στολὴ του, καὶ ἀφοῦ τὸν εἶχε κάνει δικό της, ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τὸν ἴδιο νὰ φορᾷ πολιτικὰ ροῦχα, ζητοῦσε ἀξιώματα καὶ σπιτικό, παιδιὰ καὶ ἐγγόνια, καὶ ποιὸς ξέρει τί ἄλλο ἀκόμα!

Ἀλλὰ ἡ ὄργη δὲν ὠφελοῦσε σὲ τίποτε τὸν Ἄνζελμ Ἄιμπενσυτς, ἀφότου ἔλαβε τὴν εἶδηση ὅτι στὸ Ζλότογκροντ εἶχε ὀρφανέψει ἢ θέσει τοῦ ἐπιθεωρητῆ ἐπὶ τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν.

Παράτησε τὰ πάντα. Ἄφησε πίσω του τὸν στρατῶνα, τὴ στολὴ, τοὺς συντρόφους καὶ τοὺς φίλους, καὶ κίνησε γιὰ τὸ Ζλότογκροντ.

2.

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΟΥ ΖΛΟΤΟΓΚΡΟΝΤ βρισκόταν στὴν ἀνατολικὴ μεθόριο τῆς αὐτοκρατορίας. Στὴν ἴδια περιουχὴ ὑπηρετοῦσε πρωτύτερα ἓνας ἀχαίρευτος ἐπιθεωρητής. Ὅσο γιὰ τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμά, οἱ ντόπιοι εἶχαν χρόνια νὰ τὰ δοῦν στὰ μάτια τους, καὶ μονάχα οἱ παλαιότεροι τὰ θυμοῦνταν ἀκόμα. Μονάχα ζυγαριὲς ὑπῆρχαν. Ζυγαριὲς καὶ τίποτε ἄλλο. Οἱ ἔμποροι μετροῦσαν τὰ ὑφάσματα μὲ τὸν πήχη τοῦ χεριοῦ· ἄλλωστε, ὅλος ὁ κόσμος ξέρει ὅτι τὸ ἀντρικὸ χέρι, ἀπὸ τὴν κλειστὴ γροθιά ὡς τὸν ἀγκῶνα, εἶναι ἴσο μὲ ἓναν πήχη, οὔτε περισσότερο οὔτε λιγότερο. Ἐπιπλέον, ὅλος ὁ κόσμος ξέρει ὅτι ἓνα ἀσημένιο κηροπήγιο ζυγίζει μισὸ κιλὸ καὶ εἴκοσι γραμμάρια, ἐνῶ ἓνα μπρούντζινο κηροπήγιο ζυγίζει πάνω-κάτω ἓνα κιλὸ. Καί, πράγματι, στὴν περιφέρεια τοῦ Ζλότογκροντ πολλοὶ ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔδιναν δεκάρα γιὰ τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμά. Ζύγιζαν μὲ τὸ χέρι καὶ μετροῦσαν μὲ τὸ μάτι. Δὲν ἦταν τόπος εὐνοϊκὸς γιὰ ἓναν κρατικὸ ἐπιθεωρητῆ.

Ὅπως εἶπαμε, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀφιξὴ τοῦ πυροτεχνουργοῦ Ἄνζελμ Ἄιμπενσυτς, σὲ ἐκεῖνα τὰ μέρη ὑπηρετοῦσε κάποιος ἄλλος ἐπιθεωρητής. Ἐπιθεωρητῆς νὰ σοῦ πετύχει! Γέρος, ἀδύναμος καὶ παραδομένος στὸ οἰνόπνευμα, δὲν εἶχε ἐλέγξει ποτέ του τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμά στὴν κωμόπολη τοῦ Ζλότογκροντ, πόσο μᾶλλον στὰ χωριὰ καὶ στὰ κεφαλοχώρια ποὺ ὑπάγονταν στὴν περιφέρεια. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν πέθανε, οἱ ντόπιοι τοῦ ἔκαναν μιὰ ἐξαιρετικὰ ὠραία κηδεῖα. Ὅλοι οἱ ἔμποροι συνόδεψαν τὸ φέρετρό του·

ἐκεῖνοι ποὺ ζύγιζαν μὲ κάλπικα ζύγια, πάει νὰ πεῖ μὲ τὸ ἄσημένιο καὶ τὸ μπρούντζινο κηροπήγιο, ἐκεῖνοι ποὺ μετροῦσαν μὲ τὸ χέρι ἀπὸ τὴν κλειστή γροθιά ὡς τὸν ἀγκώνα, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμα πού, χωρὶς ἰδιοτέλεια καὶ λίγο-πολύ γιὰ λόγους ἀρχῆς, θρηνοῦσαν πικρὰ γιὰ τὸν χαμὸ ἐνὸς ἐπιθεωρητῆ ποὺ εἶχε περάσει καὶ ὁ ἴδιος τὴ ζωὴ του δίχως νὰ τοῦ καίγεται καρφὶ γιὰ μέτρα καὶ σταθμά. Διότι οἱ ντόπιοι ἔβλεπαν σὰν γεννημένους ἐχθροὺς ὅλους ὅσοι ἐκπροσωποῦσαν μὲ ἀδιαλλαξία τὸν νόμο, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὸ κράτος. Ἡ τήρηση τῶν ἐπίσημων μέτρων καὶ σταθμῶν ἦταν γιὰ κάθε ἔμπορο μιὰ σύγκρουση μὲ τὴν ἴδια του τὴ συνείδηση.

Τί σήμαινε, ὅμως, ὁ ἐρχομὸς ἐνὸς νέου, εὐσυνείδητου ἐπιθεωρητῆ; Ὅσο βαθιὰ ἦταν ἡ θλίψη μὲ τὴν ὁποία ὁ κόσμος εἶχε συνοδεύσει τὸν προκάτοχό του στὸν τάφο, ἄλλη τόση ἦταν καὶ ἡ δυσπιστία μὲ τὴν ὁποία ὁ Ἄντζελμ Ἄιμπενσυτς ἐγίνε δεκτὸς στὸ Ζλότογκροντ. Διότι ὅλοι εἶδαν μὲ τὴν πρώτη κιόλας ματιὰ ὅτι δὲν ἦταν γέρος, οὔτε ἀδύναμος οὔτε μπεκρῆς ἀλλά, ἀντίθετα, γεροδεμένος, ἐπιβλητικὸς καὶ πάνω ἀπ' ὅλα ἐντιμὸς – ἐντιμὸς μέχρι τὸ κόκαλο.

3.

ΤΟΣΟ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΗΤΑΝ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ὅταν ὁ Ἄντζελμ Ἄιμπενσυτς ἀνέλαβε τὰ νέα του καθήκοντα στὴν περιφέρεια τοῦ Ζλότογκροντ, ὅπου ἔφτασε τὴν ἀνοιξη, μιὰ μέρα γύρω στὰ τέλη Μαρτίου. Στὸ βοσνιακὸ φρουραρχεῖο, ἀπ' ὅπου εἶχε ἔρθει ὁ πυροτεχνουργὸς Ἄιμπενσυτς, τὰ σκουράκια εἶχαν κιόλας ξεμυτίσει ἀπὸ τὶς φωλιές τους, τὰ ἄνθη τοῦ λαβούρνου ἔλαμπαν σὰν χρυσοκίτρινη βροχή, τὰ κοτσύφια κελαηδοῦσαν πάνω στὸ γρασίδι καὶ οἱ κορυδαλλοὶ τιτίβιζαν στὸν οὐρανό. Ὅταν ὁ Ἄιμπενσυτς ἔφτασε στὸ Ζλότογκροντ, στὴ βόρεια μεθόριο τῆς αὐτοκρατορίας, οἱ δρόμοι ἦταν ἀκόμα σκεπασμένοι ἀπὸ παχὺ κατάλευκο χιόνι, ἐνῶ ἀπὸ τὰ γεῖσα τῶν σκεπῶν κρέμονταν βλοσυροὶ καὶ ἀμείλικτοι οἱ σταλακτίτες πάγου. Τὶς πρώτες ἡμέρες ὁ Ἄιμπενσυτς ἐνιωθε λὲς καὶ εἶχε χάσει ξαφνικὰ τὴν ἀκοή του. Ἄν καὶ καταλάβαινε τὴν ντόπια λαλιά, δὲν τὸν ἐνοιαζε τόσο νὰ καταλάβει τί ἔλεγαν οἱ ἄνθρωποι, ὅσο τί εἶχε νὰ πεῖ ὁ ἴδιος ὁ τόπος. Μὰ ὁ τόπος μιλοῦσε μὲ τρομακτικὲς λέξεις, σὲ μιὰ γλώσσα πλασμένη ἀπὸ χιόνι, σκοτάδι, παγωνιά καὶ σταλακτίτες – κι ἂς ἔλεγε τὸ ἡμερολόγιο πῶς ἦταν ἀνοιξη, κι ἂς εἶχαν ἀνθίσει ἀπὸ καιρὸ οἱ μενεξέδες στὰ δάση γύρω ἀπὸ τὸ βοσνιακὸ φρουραρχεῖο τοῦ Σιπόλγιε. Ἐδῶ ὅμως, στὸ Ζλότογκροντ, οἱ κουροῦνες ἔκρωζαν γαντζωμένες στὶς γυμνὲς ἰτιές καὶ στὶς καστανιές. Σὰν τσαμπιὰ κρέμονταν ἀπὸ τὰ σκελετωμένα κλαριά, μοιάζοντας μᾶλλον μὲ φτερωτοὺς καρπούς, παρὰ μὲ πουλιά. Τὸ μικρὸ ποτάμι, ὀνόματι Στρουμίνκα, κοιμόταν ἀκόμα κάτω ἀπὸ ἓνα βαρὺ

στρῶμα πάγου, τὰ παιδιά ἔπαιζαν γλιστρώντας χαρούμενα στὴν παγωμένη κοίτη του, καὶ ἡ χαρὰ τους βύθιζε τὸν δύστυχο ἐπιθεωρητὴ σὲ ἀκόμα πιὸ βαθιὰ θλίψη.

Ἐάφνου, μὲς στὴ νύχτα, προτοῦ ἀκόμα τὸ καμπαναριὸ σημάνει μεσάνυχτα, ὁ Ἄιμπενσυτς ἄκουσε τὸν πάγο νὰ σπάζει μὲ ἐκκωφαντικὸ κρότο. Παρόλο πού, ὅπως εἶπαμε, ἦταν νύχτα, οἱ σταλακτίτες στίς στέγες τῶν σπιτιῶν ἄρχισαν μεμιᾶς νὰ λιώνουν καὶ νὰ στάζουν βαριά στὸ ξύλινο πεζοδρόμιο. Σὰν νυχτοπόρος ἀδελφὸς τοῦ ἥλιου, ἕνας γλυκὸς καὶ ἀπαλὸς νοτιάς τοὺς ἔκανε νὰ λιώσουν. Σὲ ὅλα τὰ χωριατόσπιτα τὰ παραθυρόφυλλα ἀνοίξαν διάπλατα· οἱ ἄνθρωποι φάνηκαν στὰ παράθυρα, ἐνῶ πολλοὶ ξεχύθηκαν μάλιστα ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Παγερά, λαμπερά καὶ αἰώνια, τὰ ἀστέρια κρέμονταν χρυσαφιὰ καὶ ἀσημένια στὸν ἀχνογάλανο οὐρανό, μοιάζοντας νὰ ἀφουγκράζονται ἀπὸ ψηλὰ τὸ τρίξιμο καὶ τὴ βοή ἀπὸ τὸ σπάσιμο τῶν πάγων. Κάμποσοι χωρικοὶ ντύθηκαν βιαστικά, σὰν νὰ ἔχε ξεσπάσει πυρκαγιά, καὶ κίνησαν γιὰ τὸ ποτάμι. Βαστώντας πυρσοὺς ἢ φανάρια, στάθηκαν στίς δύο ὄχθες του καὶ ἀπέμειναν νὰ παρατηροῦν τοὺς πάγους νὰ σπάζουν καὶ τὸν ποταμὸ νὰ ξυπνᾷ ἀπὸ τὴ χειμερῖα νάρκη του. Ἄλλοι, πάλι, πηδοῦσαν μὲ χαρὰ μικροῦ παιδιοῦ πάνω στίς μεγάλες πλάκες τοῦ πάγου καὶ ἀφήνονταν νὰ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὸ ρεῦμα καὶ νὰ ταξιδέψουν γοργὰ μαζὶ του, κουνώντας πέρα-δῶθε τὸ φανάρι σὲ ὄσους ἔστεκαν στὴν ὄχθη. Ὑστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα, ἔδιναν μιὰ δρασκειλιά γιὰ νὰ βρεθοῦν καὶ πάλι στὴ στεριά. Ὅλοι φέρονταν ἀνέμελα καὶ παιδιάστικα. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ του στὴν περιοχὴ, ὁ ἐπιθεωρητὴς ἔπιασε κουβέντα μὲ τοὺς κατοίκους τῆς κομῆτολης. Ὅλοι τὸν ρωτοῦσαν ἀπὸ ποῦ κρατοῦσε ἡ σκούφια του καὶ τί σκόπευε νὰ κάνει στὰ μέρη τους. Ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε πρόθυμα καὶ καλοσυνάτα.

Ἦλη τὴ νύχτα ἔμεινε ξύπνιος, μαζὶ μὲ τοὺς ντόπιους. Τὸ χάραμα, ὅταν πιά καταλάγιασε ὁ πάταγος ἀπὸ τὸ σπάσιμο τῶν πάγων καὶ πῆρε τὸν δρόμο γιὰ τὸ σπίτι του, ἔνιωσε νὰ βουλιάζει καὶ πάλι στὴ μοναξιά καὶ στὴ θλίψη. Γιὰ πρώτη φορὰ αἰσθάνθηκε ἐκεῖνο τὸ ρίγος πού μᾶς διαπερνᾷ μονάχα ὅταν προαισθανόμαστε ὅτι κάτι κακὸ θὰ συμβεῖ. Κάτι τοῦ ἔλεγε ὅτι ἐδῶ, στὸ Ζλότογκροντ, θὰ ἐρχόταν ἀντιμέτωπος μὲ τὸ πεπρωμένο του. Γιὰ πρώτη φορὰ σὲ ὅλη τὴ θαρραλέα ζωὴ του τὸν κυρίευσε φόβος. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ, ὅταν ἐπέστρεψε σπίτι ξημερώματα καὶ ξάπλωσε στὸ κρεβάτι, δὲν ἔλεγε νὰ τὸν πιάσει ὕπνος. Ξύπνησε τὴ γυναίκα του, τὴ Ρεγγίνα. Ἀλλόκοτες σκέψεις κλωθογύριζαν στὸ μυαλό του, ἐνιωθε τὴν ἀνάγκη νὰ τις μοιραστεῖ μὲ κάποιον. Στὴν πραγματικότητα, ἤθελε νὰ ρωτήσῃ γιατί οἱ ἄνθρωποι εἶναι τόσο μόνοι. Ντράπηκε, ὅμως, καὶ εἶπε ἀπλῶς: «Ρεγγίνα, τώρα πιά μείναμε ὁλομόναχοι!»

Ἡ γυναίκα του ἀνακάθισε στὰ μαξιλάρια, μὲς στὸ μενεξεδι νυχτικὸ τῆς. Τὸ φῶς τῆς αὐγῆς τρύπωνε δειλὰ ἀπὸ τις γρίλιες. Στὰ μάτια τοῦ Ἄιμπενσυτς, ἡ γυναίκα του φάνταζε σὰν τουλίπα πού εἶχε ἀρχίσει νὰ μαραίνεται ἀπὸ ἐκείνη κιόλας τὴν πρώτη ἀνοιξιὰτικὴ νύχτα στὸ Ζλότογκροντ. «Ρεγγίνα», τῆς εἶπε, «πολὺ φοβᾶμαι ὅτι δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσω ποτὲ τὸ στρατόπεδο!»

«Τρία χρόνια στρατόπεδο μοῦ φτάνουν καὶ μοῦ περισσεύουν» εἶπε ἡ γυναίκα. «Ἄσε με τώρα νὰ κοιμηθῶ!»

Καὶ λέγοντας αὐτά, βούλιαξε πίσω στὰ μαξιλάρια. Ὁ Ἄιμπενσυτς ἔσπρωξε τὸ παραθυρόφυλλο νὰ ἀνοίξει καὶ κοίταξε ἔξω στὸν δρόμο. Μὰ τὸ χάραμα ἦταν κι αὐτὸ μαραμένο. Ἐνα μαραμένο χάραμα. Ἀκόμα καὶ τὸ χάραμα εἶχε μαραθεῖ.

4.

ΟΠΟΥ ΚΑΙ ΝΑ ΚΟΙΤΟΥΣΕΣ, αντίκριζες παιδιά. Παντού παιδιά. Ἄκόμα και ὁ ἐνωμοτάρχης Βέντσελ Ζλάμα εἶχε ἀποκτήσει δύο ἀπανωτὲς φορὲς δίδυμα, μέσα σὲ μόλις εἴκοσι μῆνες. Ὁ τόπος εἶχε πλημμυρίσει παιδιά. Ὅπου και νὰ ἔστρεφε τὸ βλέμμα ὁ Ἄιμπενσυτς, ἔβλεπε παιδιά. Ἔπαιζαν μὲς στὰ ρεῖθρα μὲ τὰ βρομόνερα. Ἔπαιζαν βόλους στὸ χῶμα. Ἔπαιζαν στὰ παλιὰ παγκάκια τοῦ ἄθλιου πάρκου τῆς πόλης, ἐνὸς πάρκου χτικιάρικου, ἐνὸς πάρκου ἐτοιμοθάνατου. Ἔπαιζαν μὲς στὴ βροχὴ και στὴν καταιγίδα. Ἔπαιζαν τόπι, στεφάνι και κορύνες. Ὅπου και νὰ ἔστρεφε τὸ βλέμμα ὁ ἐπιθεωρητὴς Ἄιμπενσυτς, ἔβλεπε παιδιά, παντοῦ παιδιά. Ἡ περιοχὴ ἦταν καρπερὴ, δὲν χωροῦσε ἀμφιβολία.

Ἄν ὁ ἐπιθεωρητὴς Ἄιμπενσυτς εἶχε παιδιά, ὅλα θὰ ἦταν διαφορετικὰ – τουλάχιστον ἔτσι τοῦ φαινόταν.

Ἐνωθε ἀπέραντη μοναξιά. Ἐπειτα ἀπὸ δώδεκα ὀλόκληρα χρόνια μὲς στὴ φαιόχρωμη στολὴ τοῦ πυροβολικοῦ, τὰ πολιτικὰ ροῦχα τὸν ἔκαναν νὰ νιώθει ξένος, δίχως πατριδα. Ὅσο γιὰ τὴ γυναίκα του, τί σήμαινε ἄραγε γιὰ ἐκεῖνον; Γιὰ πρώτη φορὰ ἀναρωτήθηκε τί λόγο, τί σκοπὸ εἶχε νὰ τὴν παντρευτεῖ. Στὴ σκέψη αὐτὴ τρώμαξε γιὰ τὰ καλά. Τοῦ κόπηκαν τὰ γόνατα ἀπὸ τὸν φόβο του, διότι δὲν φανταζόταν ποτὲ ὅτι ἦταν σὲ θέση νὰ τρομάξει. Ἐνωσε, ὅπως λένε, ἔξω ἀπὸ τὰ νερά του – και ὁμως, δὲν εἶχε βγεῖ ποτὲ ἀπὸ τὴ ρότα του! Παρ' ὅλα αὐτά, ἀφοσιώθηκε στὴν ὑπηρεσία και στὰ καθήκοντά του με στρατιωτικὴ πειθαρχία και ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ γεννοῦσε ὁ ἴδιος ὁ φόβος. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν περιοχὴ ἐπιθεωρητῆς τόσο βαθιὰ ἀφοσιωμένος στὸ κράτος, στὸν νόμο, στὰ μέτρα και στὰ σταθμά.

Ἄπὸ τὴ μιὰ στιγμή στὴν ἄλλη ἀνακάλυψε ὅτι δὲν ἀγαποῦσε τὴ γυναίκα του. Ὅσο περισσότερο βούλιαζε στὴ μοναξιά τοῦ ἔφερναν ἡ πόλη, ἡ περιφέρεια, ἡ ὑπηρεσία και ἡ συναναστροφή του μὲ τοὺς ἀνθρώπους τόσο μεγάλωνε ἡ ἀνάγκη του γιὰ ἀγάπη και θαλπωρὴ. Καί, μεμιάς, κατάλαβε ὅτι στὸ σπίτι του δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἀγάπη οὔτε θαλπωρὴ. Μερικὲς φορὲς ξυπνοῦσε μὲς στὴ νύχτα, ἀνακαθόταν στὸ κρεβάτι και περιεργαζόταν τὴ γυναίκα του. Στὸ κιτρινωπὸ φῶς τῆς νυχτερινῆς λάμπας τοῦ βρισκόταν ψηλὰ πάνω στὴν ντουλάπα και τοῦ ὄχι μόνον δὲν ἔδιωχνε τὸ σκοτάδι ἀλλὰ θύμιζε μάλιστα φωτεινὸ κουκούτσι καταμεσῆς τοῦ δωματίου, ἡ κοιμισμένη κυρία Ρεγγίνα φάνταζε στὰ μάτια τοῦ ἐπιθεωρητῆ Ἄιμπενσυτς σὰν ξεραμένος καρπός. Ἀνακαθισμένος στὸ κρεβάτι, τὴν περιεργαζόταν προσεκτικὰ. Ὅσο περισσότερο τὴν παρατηροῦσε τόσο βάραινε ἡ μοναξιά του. Ἦταν λὲς και ἡ θεὰ της τοῦ ἔφερνε ἀπὸ μόνη της μοναξιά. Σκεφτόταν ὅτι δὲν ἦταν δική του, ὅτι δὲν τοῦ ἀνῆκε, ἔτσι ξαπλωμένη καθὼς ἦταν στὸ κρεβάτι, μὲ τὰ ὄμορφα στήθη, τὸ γαλῆνιο παιδικὸ πρόσωπο, τὰ αὐθάδικα κυματιστὰ φρύδια, τὸ γλυκὸ μισάνοιχτο στόμα μὲ τὰ δόντια νὰ γυαλίζουν ἀνεπαίσθητα ἀνάμεσα στὰ βαθυκόκκινα χεῖλη. Οὔτε ἴχνος πόθου δὲν τὸν τραβοῦσε πιά κοντά της, ὅπως συνέβαινε ἄλλοτε τίς νύχτες. Ἄραγε τὴν ἀγαποῦσε ἀκόμα; Τὴν ποθοῦσε ἀκόμα;

Ἦταν τόσο μόνος ὁ ἐπιθεωρητὴς Ἄνζελμ Ἄιμπενσυτς. Μέρα-νύχτα ἦταν μόνος.

5.

ΑΦΟΥ ΚΥΛΗΣΑΝ οί πρώτες τέσσερις εβδομάδες στην περιφέρεια τοῦ Ζλότογκροντ, ὁ ἐνωμοτάρχης Βέντσελ Ζλάμα πρότεινε στὸν ἐπιθεωρητὴ νὰ προσχωρήσει στὴ λέσχη τῶν παλαιότερων κρατικῶν ὑπαλλήλων, ἡ ὁποία ἀπαρτιζόταν ἀπὸ κατασχέτες, δικαστικούς ἐπιμελητές, ἀκόμα καὶ δικαστικούς ὑπαλλήλους. Ὅλοι τους ἔπαιζαν ταρὸ καὶ μπακαρά. Δύο φορές τὴν ἐβδομάδα μαζεύονταν στὸ καφὲ Μπρίστολ, τὸ μοναδικὸ καφενεῖο στὴν κωμόπολη τοῦ Ζλότογκροντ. Ὅλα τὰ μέλη τῆς λέσχης ἀντιμετώπιζαν τὸν ἐπιθεωρητὴ Ἄιμπενσυτς μὲ δυσπιστία, καὶ μάλιστα ὄχι μόνον ἐπειδὴ ἦταν ξένος καὶ νεόφερτος στὰ μέρη τους ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ τὸν λογάριάζαν γιὰ ἄνθρωπο πέρα γιὰ πέρα τίμιο καὶ ἀδιάφορο.

Ὅσο γιὰ τοὺς ἴδιους, ἦταν διεφθαρμένοι ὡς τὸ μεδούλι. Δὲν δίσταζαν νὰ δωροδοκηθοῦν καὶ νὰ δωροδοκήσουν ἄλλους. Ἐξαπατοῦσαν ὅλο τὸν κόσμο, ἀκόμα καὶ τοὺς προϋσταμένους τους. Ὅμως, καὶ οἱ προϋστάμενοι ἐξαπατοῦσαν μὲ τὴν σειρά τους τοὺς ἀνωτέρους τους, ποὺ ὑπηρετοῦσαν σὲ μακρινὲς μεγαλύτερες πόλεις. Στὴ λέσχη τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων, ὁ ἓνας ἔκλεβε τὸν ἄλλο στὰ χαρτιά: καὶ μάλιστα ὄχι ἀπὸ καθαρὴ ἀπληστία, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ μόνον γιὰ τὴν ἡδονὴ τῆς ἐξαπάτησης. Μὰ ὁ Ἄνζελμ Ἄιμπενσυτς δὲν ἦταν ἄνθρωπος τῆς ἀπάτης. Καὶ αὐτὸ ποὺ φούρμιζε ἀκόμα περισσότερο τοὺς γνωστούς του δὲν ἦταν τόσο ὅτι ἐκεῖνος δὲν ἐξαπατοῦσε κανέναν ὅσο προπάντων ὅτι ἀντιδροῦσε ἀδιάφορα ὅταν ἔπεφτε θύμα ἀπάτης, πράγ-

μα ποὺ τὸν ἔκανε νὰ νιώθει ἀκόμα μεγαλύτερη μοναξιά ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους.

Οἱ ἔμποροι τὸν μισοῦσαν, μὲ ἐξάιρεση ἓναν μονάχα, γιὰ τὸν ὁποῖο θὰ γίνεῖ λόγος ἀργότερα. Οἱ ἔμποροι τὸν μισοῦσαν ἐπειδὴ τὸν ἔτρεμαν. Ὅταν τὸν ἔβλεπαν νὰ καταφθάνει μὲ τὴ χρυσοκίτρινη σούστα του, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἐνωμοτάρχη, δὲν δίσταζαν ἀκόμα καὶ νὰ κλείσουν τὶς πόρτες, κι ἂς ἤξεραν πολὺ καλά ὅτι θὰ ἀναγκάζονταν νὰ ἀνοίξουν τὸ μαγαζὶ τους μόλις ὁ ἐνωμοτάρχης χτυποῦσε τρεῖς φορές. Ἄλλὰ ὄχι! Ἐκλείναν τὴν πόρτα, ἀπλῶς καὶ μόνον γιὰ νὰ ἐξοργίσουν τὸν ἐπιθεωρητὴ, μιᾶς καὶ ὁ ἴδιος εἶχε σύρει ἓνα σωρὸ ἄλλους ἐμπόρους στὰ δικαστήρια.

Ἄργα τὸ βράδυ, ὅταν γύριζε στὸ σπίτι, κáθιδρος τὸ καλοκαίρι, σχεδὸν ξεπαγιασμένος τὸν χειμῶνα, τὸν περίμενε μὲ σκυθρωπὴ ὄψη ἡ γυναίκα του. Πῶς ἄντεχε νὰ ζεῖ ἐδῶ καὶ τόσο καιρὸ μὲ μιὰ ἄγνωστη; Ἦταν λὲς καὶ εἶχαν γνωριστεῖ μόλις χθές! Προτοῦ διαβεῖ τὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ, κοντοστεκόταν κάθε φορὰ ἀπὸ φόβο ὅτι ἡ γυναίκα του ἴσως εἶχε ἀλλάξει ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα, ὅτι θὰ ἦταν μιὰ ἄλλη, μὰ ἐξίσου σκυθρωπὴ. Συνήθως τὴν ἔβρισκε νὰ κάθεται σκυφτὴ καὶ νὰ πλέκει κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς λάμπας, μὲ ἀφοσίωση, ἀπέχθεια καὶ πικρία. Καὶ ὅμως, ἦταν χάρμα ὀφθαλμῶν, μὲ τὰ κορακίσια μαλλιά της χωρισμένα ὀλόγισα στὴ μέση, μὲ τὸ πεισιμωμένο λεπτὸ πανωχείλι της, ὅπου διαγραφόταν ἀπατηλὰ μιὰ παιδικὴ ἀναίδεια. Σήκωνε μονάχα τὸ βλέμμα ἐνῶ τὰ χέρια της συνέχιζαν νὰ πλέκουν. «Νὰ στρώσω τὸ τραπέζι;» τὸν ρωτοῦσε. «Ναί!» ἀπαντοῦσε ἐκεῖνος. Καί, μεμιᾶς, ἡ Ρεγγίνα ἄφηνε στὴν ἄκρη τὸ ἐργόχειρο: ἓνα κουβάρι μαλλί, πράσινο σὰν δηλητήριο, δύο ἀπειλητικὲς βελόνες καὶ μιὰ ἀρχινισμένη κάλτσα ἡ ὁποία στὴν πραγματικότητα ἔμοιαζε μᾶλλον μὲ ἀπομει-

νάρι – ένα έργο που είχε γίνει κομμάτια προτού καλά καλά γεννηθεί.

Συντρίμμια, παντού συντρίμμια! Με το βλέμμα στυλωμένο στο πλεκτό, ο Άιμπενσυτς άκουγε τους ένοχλητικούς θορύβους που έκανε ή γυναίκα του στην κουζίνα, και τη στριγκιά φωνή της υπηρέτριας. Παρόλο που πεινούσε σαν λύκος, εύχόταν να άργήσει να έρθει ή γυναίκα του από την κουζίνα. Γιατί να μην υπάρχουν παιδιά στο σπίτι;

6.

ΔΥΟ-ΤΡΕΙΣ ΦΟΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ, ό επιθεωρητής λάμβανε πλούσια άλληλογραφία. Ός ευσυνείδητος υπάλληλος που ήταν, ταξινομούσε όλες τις έπιστολές με σχολαστική έπιμέλεια. Η άρμόδια ύπηρεσία για τον έλεγχο τών μέτρων και σταθμών στεγαζόταν στο διοικητήριο της περιφέρειας, σε ένα μισοσκότεινο καμαράκι της πτέρυγας που έβλεπε στο προαύλιο. Ο Άιμπενσυτς καθόταν πίσω από ένα στενό πράσινο τραπέζι, έχοντας άντίκρυ του τον νεαρό γραφέα του, έναν από τους λεγόμενους «δόκιμους υπάλληλους», που ήταν κατάξανθος, προκλητικά ξανθός, θα έλεγε κανείς, και βαθιά φιλόδοξος. Λεγόταν Γιόζεφ Νόβακ. Και μόνο το όνομά του έφερνε άπέχθεια στον Άιμπενσυτς. Διότι το ίδιο όνομα είχε και ένας μισητός συμμαθητής του. Έξαιτίας του, ό Άιμπενσυτς είχε άναγκαστεί να παρατήσει το γυμνάσιο στο Νίκολσμπουργκ και να καταταγεί στον στρατό πριν την ώρα του. Έξαιτίας του –άν και αυτό ήταν μάλλον ιδέα του επιθεωρητή– είχε παντρευτεί, και μάλιστα ειδικά αυτή την κυρία Ρεγγίνα. Ούτε λόγος ότι ό δόκιμος υπάλληλος δέν έφταιγε διόλου για την τύχη του Άιμπενσυτς. Όστόσο, δέν ήταν μόνο προκλητικά ξανθός και φιλόδοξος, αλλά και έκδικητικός. Πίσω από το προσωπείο της δουλοπρέπειας και της κολακείας φώλιαζε μιá έμμονή να βλάψει τον προϊστάμενό του – μιá έμμονή ολοφάνερη στον επιθεωρητή Άιμπενσυτς. Άνάμεσα στην άλληλογραφία που έφτανε στην ύπηρεσία βρίσκονταν και όρισμένες έπιστολές σταλμένες από

τὸν ἴδιο τὸν Νόβακ, με ἀλλαγμένο γραφικὸ χαρακτήρα. Ἦταν ἀπειλητικὰ γράμματα καὶ καταγγελίες ποὺ ἔφεραν ταραχὴ στὸν ἐπιθεωρητὴ Ἄιμπενσυτς. Διότι ἡ σχολαστικότητά του τοῦ ὑπαγόρευε νὰ διερευνᾷ κάθε καταγγελία καὶ νὰ γνωστοποιεῖ κάθε ἀπειλὴ στὴ διοίκηση τῆς Χωροφυλακῆς. Μέσα του ὁμολογοῦσε στὸν ἑαυτὸ του πὼς δὲν ἦταν φτιαγμένος γιὰ ὑπάλληλος, πόσο μάλλον γιὰ νὰ ὑπηρετεῖ σὲ τοῦτα τὰ μέρη. Μακάρι νὰ εἶχε μείνει στὸ στρατόπεδο, ναί, στὸ στρατόπεδο. Στὸν στρατὸ ἦταν ὅλα ρυθμισμένα. Δὲν λάμβανε οὔτε ἀπειλητικὰ γράμματα οὔτε καταγγελίες. Ἡ εὐθύνη κάθε στρατιώτη γιὰ ὅλα ὅσα ἔκανε ἢ δὲν ἔκανε βρισκόταν κάπου ψηλά, πάνω ἀπὸ τὸν ἴδιο – οὔτε ὁ ἴδιος ἤξερε ποῦ ἀκριβῶς. Πόσο ἀπλὴ καὶ ἐλεύθερη ἦταν ἡ ζωὴ στὸ στρατόπεδο!

Μιὰ μέρα ἔβαλε στὸν χαρτοφύλακά του δυὸ-τρία ἀπειλητικὰ γράμματα καὶ τὰ πῆρε στὸ σπῆτι, κι ἄς ἐνιωθε ὅτι μιὰ τέτοια κίνηση ἦταν ἀνέντιμη ἐκ μέρους του. Κάτι ὅμως τὸν ἔσπρωχνε νὰ δείξει τὰ γράμματα στὴ γυναίκα του, καὶ τοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ ἀντισταθεῖ σὲ αὐτὴ τὴ σφοδρὴ ἐπιθυμία. Ἐφτασε, λοιπόν, ἀκριβῶς στὴν ὥρα του γιὰ τὸ γεῦμα, ὅπως ἔκανε μονάχα τὶς ἡμέρες κατὰ τὶς ὁποῖες δὲν εἶχε νὰ ἐλέγξει τὰ χωριὰ τῆς περιφέρειας. Ὅσο πλησίαζε στὸ μικρὸ σπῆτι του στὴν ἄκρη τῆς πόλης, δίπλα στὸ σπῆτι τοῦ ἐνωμοτάρχου Ζλάμα, τόσο φούντωνε μέσα του ἡ ὀργή. Ὅταν μάλιστα ἔφτασε στὴν ἐξώπορτα, σχεδὸν ἔβραζε ἀπὸ τὸν θυμὸ του. Μόλις ἀντίκρισε τὴ γυναίκα του, ποὺ καθόταν ὡς συνήθως πλάι στὸ παράθυρο, ἀπασχολημένη με ἕνα καταπράσινο ἐργόχειρο, ξύπνησε μέσα του καὶ ἕνα μίσος, ποὺ τρόμαξε ἀκόμα καὶ τὸν ἴδιο. Μὰ τί θέλω ἀπὸ δαύτη; ἀναρωτήθηκε. Ὡστόσο, μὴ μπορώντας νὰ δώσει ἀπάντηση, ἐξοργίστηκε ἀκόμα περισσότερο. Μπαίνοντας στὸ σπῆτι, πέταξε τὰ γράμματα στὸ στρωμένο τραπέ-

ζι καὶ ψέλλισε με ψιθυριστὴ φωνή – ἦταν λὲς καὶ οὐρλιαζε βουβά: « Ὅριστε, πάρε νὰ διαβάσεις τί κακό μοῦ ἔχεις κάνει! » Ἡ γυναίκα ἄφησε στὴν ἄκρη τὸ πλεκτό. Μὲ ἐπιμελεῖς κινήσεις, σὰν νὰ ἦταν ἡ ἴδια ὑπάλληλος τοῦ κράτους, ἔπιασε νὰ ἀνοίγει τὴ μία ἐπιστολὴ μετὰ τὴν ἄλλη. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ ἐπιθεωρητὴς Ἄιμπενσυτς εἶχε καθίσει ὀργισμένος στὴν καρέκλα του, δίχως νὰ βγάλει τὸ καπέλο καὶ τὸ παλτό του, ἔτοιμος θαρρεῖς νὰ ξαναφύγει. Μὰ ὅσο πιὸ σιωπηλὰ καὶ προσεκτικὰ διάβαζε ἡ γυναίκα του τόσο φούντωνε μέσα του ἡ ὀργή. Παρατηροῦσε τὴν ἔκφραση στὸ πρόσωπό της. Τοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε πάρει ὄψη σκληρῆ, πονεμένη καὶ συνάμα μοχθηρῆ. Κάποιες στιγμὲς ἔμοιαζε με τὴ μητέρα της. Ὁ Ἄιμπενσυτς θυμόταν πολὺ καλὰ τὴν πεθερά του. Ζοῦσε στὸ Στέρνμπεργκ τῆς Μοραβίας. Τὴν τελευταία φορὰ ποὺ τὴν εἶχε δεῖ, στὸν γάμο του, φοροῦσε ἕνα σταχτι μετὰξωτὸ φουστάνι· σὰν πανοπλία ἀγκάλιαζε τὸ ξερακίανὸ μαραμένο κορμί της μέχρι τὸν λαιμό, λὲς καὶ τὴν ἀπειλοῦσαν βέλη καὶ δόρατα. Μπροστὰ ἀπὸ τὰ μάτια της κρατοῦσε ἕνα φασαμαίν· ὅταν τὸ κατέβαζε, ἔμοιαζε με ἱππότη ποὺ βγάζει τὴν προσωπίδα τοῦ κράνους του. Μὰ νὰ ποὺ καὶ ἡ γυναίκα του ἄφησε νὰ πέσει ἕνα ἄδρατο φασαμαίν, μιὰ ἄδρατη προσωπίδα. Ἀφοῦ διάβασε προσεκτικὰ ὅλα τὰ γράμματα, σηκώθηκε καὶ τοῦ εἶπε: « Δὲν πιστεύω νὰ φοβᾶσαι; Ἡ μήπως φοβᾶσαι; »

Ἔτσι δὲν τῆς καίγεται καρφί γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ με ἀπειλοῦν, σκέφτηκε ὁ ἐπιθεωρητὴς καὶ ἀποκρίθηκε: « Ἔτσι δὲν σοῦ καίγεται καρφί γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ με ἀπειλοῦν! Γιατί με ἀνάγκασες νὰ ἐγκαταλείψω τὸν στρατὸν; Γιὰ ποιὸν λόγο; Γιατί; »

Ἐκείνη δὲν ἀπάντησε. Πῆγε στὴν κουζίνα καὶ ἐπέστρεψε με δύο γαβάθες γεμάτες ἀχνιστὴ σούπα. Βουτηγμένος σὲ ἕνα σιωπηλὸ μίσος, ὁ ἐπιθεωρητὴς Ἄιμπενσυτς ἔφαγε

τὸ συνηθισμένο του γεῦμα – σούπα μανέστρα, μὲ βοδινοῦ κρέας καὶ κνέντελ μὲ δαμάσκηνα.

Δίχως νὰ πεῖ κουβέντα, βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ τράβηξε γραμμὴ γιὰ τὴν ὑπηρεσία, μὴ ξεχνώντας ὅμως νὰ πάρει μαζί του τὰ ἀπειλητικὰ γράμματα.

7.

ΣΤΟ ΣΒΑΜΠΥ, ἓνα χωριὸ πού ὑπαγόταν στὴν περιφέρεια τοῦ Ζλότογκροντ, ὁ Λάμπους Γιαντλόφκερ ἦταν πῶς ἰσχυρὸς καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἐνωμοτάρχη τῆς Χωροφυλακῆς. Ποιὸς ἦταν ὅμως ὁ Λάμπους Γιαντλόφκερ; Κανεὶς δὲν γνώριζε ἀπὸ ποῦ κρατοῦσε ἡ σκούφια του. Ὁ κόσμος ἔλεγε ὅτι εἶχε ἔρθει πρὶν ἀπὸ χρόνια ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸ καὶ ὅτι δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ ἀληθινὸ του ὄνομα. Ἦταν ἰδιοκτήτης τοῦ συνοριακοῦ καπηλίου ἄλλὰ κανεὶς δὲν γνώριζε μὲ ποιὸν τρόπο εἶχε περάσει στὰ χέρια του. Ὁ προκάτοχός του, ἓνας γερο-Ἑβραῖος μὲ γκριζὰ γενειάδα, εἶχε φύγει ἀπὸ τὴ ζωὴ μὲ μυστηριώδη τρόπο. Οὐδέποτε διαλευκάνθηκαν οἱ συνθῆκες πού τὸν εἶχαν ὀδηγήσει στὸν θάνατο. Εἶχε βρεθεῖ ξεπαγιασμένος στὸ δάσος τῆς συνοριακῆς γραμμῆς, μισοφαγωμένος ἀπὸ τοὺς λύκους. Κανένας, οὔτε κὰν ὁ γερο-ὑπηρέτης Ὀνούφριος, δὲν ἤξερε τί δουλειὰ εἶχε ὁ γερο-Ἑβραῖος νὰ διασχίσει τὸ δάσος μὲς στὴν παγωνιά. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, μιᾶς καὶ ὁ ἴδιος δὲν εἶχε παιδιὰ, μοναδικὸς κληρονόμος του ἦταν ὁ ἀνιψιὸς του, ὁ Λάμπους Γιαντλόφκερ.

Οἱ φῆμες ἤθελαν τὸν Γιαντλόφκερ νὰ ἔχει διαφύγει ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸ ἐπειδὴ σκότωσε κάποιον χτυπώντας τὸν κατακέφαλα μὲ ἓνα βαρὺ κῶνο ζάχαρης. Παραεμπιπτότως, μᾶλλον δὲν ἦταν φῆμες, ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια. Ὁ Λάμπους Γιαντλόφκερ δὲν παρέλειπε νὰ ἀφηγεῖται ὁ ἴδιος τὴν ἱστορία σὲ ὅποιον εἶχε ὄρεξη νὰ τὴν ἀκούσει. Ὅπως ἔλεγε, ἦταν κάποτε λιμενεργάτης καὶ εἶχε κάνει ἓνα ἐχθρὸ ἀνά-